

Bijlage 12: Gespreksvoering met kinderen/jongeren ¹

leeftijdsgenoten kenmerken...	4-6 jaar	6-8 jaar	8-10 jaar	10-12 jaar	12-14 jaar	14-16 jaar	16-18 jaar
omkadering (wat allemaal belangrijk is in het gesprek, hoe het gesprek best verloopt... & een gesprek over het gesprek)	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg gesprekskader • veel omkadering aangeven 	<ul style="list-style-type: none"> • uitleg gesprekskader • veel omkadering aangeven 	<ul style="list-style-type: none"> • benoemen gesprekskader • veel omkadering aangeven 	<ul style="list-style-type: none"> • benoemen gesprekskader • matig omkadering aangeven 	<ul style="list-style-type: none"> • regels gespreksvoering benoemen • deskundigheid van het kind zelf benadrukken 	<ul style="list-style-type: none"> • info geven over het verloop van het gesprek om de gesprekspartners met elkaar te verbinden • jongere kent de regels tot gespreksvoering 	<ul style="list-style-type: none"> • intentie en gelijkwaardigheid komen tot uiting door te spreken over het gesprek zelf
vorm	<ul style="list-style-type: none"> • spelen + praten • 10 à 15 minuten verbaal afgewisseld met non-verbale spelvormen • familievoorbeelden gebruiken • spel aanhouden bij vermoeidheid • niet te lang stil zitten 	<ul style="list-style-type: none"> • praten + spelen • 15 à 20 minuten verbaal, daartussen verbale spelvormen • vrienden als voorbeelden gebruiken • niet te lang stil zitten 	<ul style="list-style-type: none"> • praten, soms spelen • half uur tot drie kwartier verbaal • vrienden gebruiken in navragen 	<ul style="list-style-type: none"> • praten • een uur verbaal • eventueel met vriendje / vriendinnetje 	<ul style="list-style-type: none"> • praten, kort 	<ul style="list-style-type: none"> • praten, to the point 	<ul style="list-style-type: none"> • praten, lang, maar onder voorwaarden
verbale aspect	<ul style="list-style-type: none"> • kort en concreet, moeilijke woorden vermijden • hulp bij formuleren 	<ul style="list-style-type: none"> • kort en concreet, moeilijke woorden vermijden 	<ul style="list-style-type: none"> • concreet, moeilijke woorden uitleggen 	<ul style="list-style-type: none"> • concreet en abstract, moeilijke woorden uitleggen 	<ul style="list-style-type: none"> • ervaring met praten zal de communicatie gaan verfijnen 	<ul style="list-style-type: none"> • eerder debat dan uitwisseling 	<ul style="list-style-type: none"> • verbaal kanon, een boompje opzetten • wat de adolescent zegt; plaatsen in een groter geheel

¹ Delfos M., *Luister je wel naar mij? Gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar*, SWP, Amsterdam, 2000 en Delfos M., *Ik heb ook wat te vertellen! Communiceren met pubers en adolescenten*, SWP, Amsterdam, 2005

non-verbale aspect	<ul style="list-style-type: none"> • veel non-verbaal, voorwerpen en lichaamstaal 	<ul style="list-style-type: none"> • non-verbale communicatie, voornamelijk via lichaamstaal 	<ul style="list-style-type: none"> • benoemen non-verbale communicatie, vooral in de zin van lichaamstaal benoemen 	<ul style="list-style-type: none"> • benoemen non-verbale communicatie, vooral in de zin van lichaamstaal benoemen 	<ul style="list-style-type: none"> • signalen van onzekerheid opvangen, afstand respecteren 	<ul style="list-style-type: none"> • signalen van verzet opvangen 	<ul style="list-style-type: none"> • signalen van ongeduld opvangen • lichamelijk contact om de jongere te ondersteunen is mogelijk
vraagtechnieken	<ul style="list-style-type: none"> • open en gesloten vragen • gesloten vragen niet op hoofdonderwerp • suggestieve vragen vermijden • open vragen naar hoofdonderwerp, doorvragen op details • gebeurtenissen ruimtelijk situeren • vragen gevarieerd herhalen, niet samenvattend vragen 	<ul style="list-style-type: none"> • gesloten vragen vermijden • suggestieve vragen vermijden • open vragen naar hoofdonderwerp, doorvragen op details • meer ruimtelijk dan in de tijd situeren • vragen gevarieerd herhalen, niet samenvattend vragen 	<ul style="list-style-type: none"> • open vragen afwisselen met gesloten vragen • suggestieve vragen vermijden • sociaal wenselijk antwoorden voorkomen • ruimtelijk en in de tijd doorvragen • samenvatten voor structuur 	<ul style="list-style-type: none"> • open vragen • doorvragen • suggestieve vragen alleen gebruiken om sociaal wenselijke antwoorden te voorkomen ('je gaat toch niet antwoorden geven die je denkt dat ik wil horen?'), verder vermijden • ruimtelijk en in de tijd doorvragen • samenvatten om structuur van het gesprek vast te houden 	<ul style="list-style-type: none"> • starten met gesloten vragen om de puber op zijn gemak te stellen • open vragen nadien 	<ul style="list-style-type: none"> • open vragen • doorvragen kan irritatie opwekken 	<ul style="list-style-type: none"> • open vragen • het denkproces begeleiden om de jongere te doen ontdekken
motivatie?	<ul style="list-style-type: none"> • gedurig aan motivatie werken • materiële beloning • afronding op spanningsboog 	<ul style="list-style-type: none"> • gedurig aan motivatie werken • materiële beloning • afronden op onderwerp dat voldoende besproken is 	<ul style="list-style-type: none"> • motivatie controleren • goedkeuring op codes van maatschappij, maatschappelijke regels rond gespreksvoering zorgen voor motivatie • afronden op onderwerp dat voldoende besproken is 	<ul style="list-style-type: none"> • motivatie herhalen, niet gedurig; het kind voelt zich zelf ook verantwoordelijk voor het gesprek • goedkeuring door te zeggen wat maatschappelijk van een goed mens verwacht wordt rond een gesprek (morele gevoeligheid vanuit maatschappelijke ideeën) • afronden op tijd en onderwerp 	<ul style="list-style-type: none"> • pubers die sociaal wenselijk willen reageren gaan praten met volwassenen 	<ul style="list-style-type: none"> • belangstelling 	<ul style="list-style-type: none"> • motivatie wordt gewekt door het creëren van wederzijdse gelijkwaardigheid